

Międzynarodowa konferencja muzykologiczna *Through the Prism of Chopin: Women, Music, and Social Change in the Long Nineteenth Century*

Przemiany społeczne zachodzące w XIX wieku obejmowały między innymi emancypację – zarówno klasową, skutkującą osiągnięciem niezależności, a z czasem dominującej roli przez mieszczaństwo, jak i płciową. Kobiety we wszystkich dziedzinach życia, w tym w dziedzinie sztuki, dotychczas działające niemal wyłącznie w środowisku domowym, zaczęły być aktywne także w sferze publicznej – w zakresie muzyki przede wszystkim jako wykonawczynie, ale także kompozytorki czy pedagożki w powstających wówczas coraz liczniej konserwatoriach muzycznych. Mierzyły się niejednokrotnie z ugruntowanymi przez stulecia przekonaniem o wyższości męskiej twórczości nad kobiecą – w 1836 roku Robert Schumann, sam wszak związany z wybitną pianistką i kompozytorką Clarą z domu Wieck – pisał o zbiorze etiud Marii Szymanowskiej: „Należy wysoko oceniać już same przypadki, gdy kobiety grają etiudy, tym bardziej zaś takie, gdy je piszą; do tego te [konkretne etiudy] są naprawdę dobre i kształcące, mianowicie [służąc] do nauki figur, ornamentów, rytmów itd. Znać [w nich] generalnie niepewną kobietę, szczególnie w kwestii formy i harmonii, jak również muzyczne uczucie, które chciałoby wyrazić jeszcze więcej, gdyby mogło. Inwencję i charakter określimy jednakowoż jako najbardziej znaczące spośród wszystkiego, co dotychczas powstało w muzycznym świecie kobiet” (pobłażliwe podejście Schumanna należało do najbardziej przychylnych kobietom-kompozytorkom, większość męskich krytyków czy autorów odmawiało im bowiem zupełnie zdolności do tworzenia). Współcześnie wartość twórczości takich autorek, jak Szymanowska, Clara Wieck-Schumann czy Fanny Mendelssohn-Hensel – by wymienić tylko najpowszechniej znane nazwiska – nie budzi żadnych wątpliwości.

Jednocześnie zachowywały znaczenie działania kobiet w kręgach prywatnych i kameralnych – dzięki właścicielkom albumów dysponujemy dziś wielkiej wagi dziedzictwem materialnym, bezsprzeczna była i jest także kulturotwórcza i opiniotwórcza funkcja salonów prowadzonych przez arystokrację lub przedstawicielki mieszczaństwa („zaraz lepiej grasz, jeżeli cię X^{żna} Vaudémont protegowała” – pisał Chopin zaraz po przybyciu do Paryża).

Celem naszej konferencji jest skupienie się na XIX-wiecznej twórczości i wykonawstwie kobiet, roli prowadzonych przez nie albumów oraz salonów zwłaszcza przez pryzmat dorobku i biografii Fryderyka Chopina – w tym na kompozytorkach, pianistkach, śpiewaczkach powiązanych z nim bezpośrednio lub pośrednio. Szczególne miejsce poza dziedziną muzyki rezerwujemy dla George Sand – wciąż postrzeganej, przede wszystkim w środowisku muzykologicznym, głównie jako partnerka życiowa Chopina, z pominięciem jej znaczącej twórczości literackiej bądź istotnych przekonań polityczno-społecznych.

W związku z tym komitet programowy zachęca do składania propozycji wystąpień w następujących obszarach:

- albumy i sztambuchy,
- Polki uprawiające muzykę amatorsko,

- kobiety uprawiające muzykę profesjonalnie,
- działalność kompozytorek i autorek szkół gry – Berlin, Wiedeń, Paryż, Londyn, USA,
- budowanie repertuaru pianistek (np. kolekcje rękopisów Bacha),
- gender studies a analiza muzyki instrumentalnej,
- transnarodowe perspektywy w XIX-wiecznej twórczości i działalności muzycznej kobiet,
- nie-zachodnie wpływy na kobiecą muzykę XIX w.,
- migracje i wymiana kulturowa wśród wykonawczyń i kompozytorek,
- kobiety-muzycy w salonach,
- kobiety a muzyczny rynek wydawniczy,
- pisarstwo i działalność polityczno-społeczna George Sand.

Terminy

Konferencja odbędzie się od 3 do 5 grudnia 2025.

Prosimy o dostarczenie proponowanych tytułów wystąpień i abstraktów do 31 marca 2025 roku na adres mailowy: conference2025@nifc.pl.

Abstrakty, o długości nieprzekraczającej 1800 znaków, powinny zawierać główną hipotezę, informację na temat badanego materiału, zastosowanej metodologii i osiągniętych rezultatach.

Komitet naukowy dokona wyboru spośród nadesłanych nie później niż w maju 2025 roku.

Opłata

Opłata konferencyjna wynosi 50 euro (200 zł) i należy ją przesłać na konto Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina do 15 listopada 2025 roku

Szczegóły:

71 1130 1017 0020 1462 3620 0008 (EUR)

lub

39 1130 1017 0020 1462 3620 0002 (PLN)

SWIFT CODE: GOSKPLPW

Organizator nie zapewnia zakwaterowania, natomiast dla wszystkim prelegentów zagwarantowane będą przekąski i ciepłe posiłki w trakcie przerw w obradach konferencyjnych.

Język konferencji

Wystąpienia i obrady będą odbywały się w języku angielskim.

Materiały pokonferencyjna

Organizator planuje publikację materiałów pokonferencyjnych zgodnie ze swoim wyborem.

Pytania

Prosimy o wysyłanie wszelkich zapytań na adres: conference2025@nifc.pl

Organizator

Narodowy Instytut Fryderyka Chopina
ul. Tamka 43
00-355 Warszawa

Komitet naukowy:

Halina Goldberg (Indiana University)
Jeffrey Kallberg (University of Pennsylvania)
Aneta Markuszewska (Uniwersytet Warszawski)
Kamila Stępień-Kutera (Narodowy Instytut Fryderyka Chopina)